

7/8666

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

Sayı : B.03.0.KGM.0.00.00.05/2063/4972
Konu : Yazılı soru önergesi

26./10/2009

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: a) Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı ifadeli, 10/07/2009 tarihli ve A.01.0.GNS.0.
10.00.02-14443 sayılı yazı,
b) 18/09/2009 tarihli ve 1831/4449 sayılı yazı.

İlgi (a) yazınız ekinde alınan, Muş Milletvekili Sırrı Sakık tarafından Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/8666 Esas No.lu soru önergesine ilişkin cevaba esas teşkil edecek bilgilerin derlenebilmesi için ilgi (b) yazımızla ek süre istenilmiş olup, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99. maddesi uyarınca hazırlanan cevap örneği iki nüsha halinde ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Sadullah ERGİN
Bakan

EK:
Soru önergesi cevabı (2 adet)

DAĞITIM:
Gereği:
TBMM Başkanlığına

Bilgi:
Başbakanlığa

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

Sayı : B.03.0.KGM.0.00.00.05/2062/4971
Konu : Yazılı soru önergesi

26/10/2009

Sayın Sırrı SAKIK
Muş Milletvekili
T.B.M.M.

Bakanlığımıza yöneltip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/8666 Esas No.lu soru önergesinin cevabı aşağıda sunulmuştur.

I- A) Son yıllarda adalet sistemimizde reform niteliğinde köklü değişiklikler yapılmıştır. Başta 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun olmak üzere bir çok kanunla, insan hak ve hürriyetlerine uygun, çağdaş ve modern düzenlemeler getirilmiş olup; bunun yanı sıra, ceza infaz kurumlarının fiziksel şartlarının iyileştirilmesi için de bir çok yeni proje hayata geçirilmiştir. Söz konusu kanunlarda öngörülen yapısal ve yasal düzenlemelerin tamamlayıcısı olarak tüzük, yönetmelik ve genelgeler de çıkarılmıştır. Bunlarla, mevzuat alanındaki boşluğun giderilerek kurumların bütün faaliyetlerinin standart hâle getirilmesi amaçlanmıştır.

Yapılan çalışmalar sonucunda, Türk infaz kurumları, yönetim, eğitim, fiziksel yapı ve işleyiş olarak Dünyanın pek çok ülkesinden ve Avrupa Birliği üyesi ülkelerin pek çoğunun infaz sistemlerinden daha iyi duruma getirilmiştir.

Bunların yanında, ceza infaz kurumlarının, Dünya standartlarına kavuşması için, Avrupa Birliğinin fon ve uzman katkısıyla önemli projeler gerçekleştirilmektedir.

B) Ceza infaz kurumları, ulusal ve uluslararası denetim mekanizmaları tarafından düzenli olarak haberli ve habersiz denetime tâbi tutulmaktadır. Son yıllarda ceza infaz kurumlarımızda insan hakları ihlallerine ilişkin iddialar yok denecek kadar azalmış olup, Bakanlığımıza iletilen bu tür iddialar titizlikle takip edilerek yasal gereği yapılmaktadır.

Ceza infaz kurumlarında insan hakları bilincinin geliştirilmesi için kurum görevlileri ile sivil toplum kuruluşlarının katıldığı ortak seminer, konferans ve atölye çalışmaları yapılmakta; infaz kurumları birlikte ziyaret edilmektedir.

Ayrıca, ceza infaz kurumları, idarî, adlî, sivil toplum örgütleri, parlamento ve uluslararası denetim mekanizmaları tarafından periyodik olarak ve ihtiyaç olduğunda her zaman denetlenmektedir.

İdarî denetim kapsamında, ceza infaz kurumları, Bakanlığımız müfettişleri, Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü kontrolörleri, Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün diğer görevlileri ile Cumhuriyet savcıları tarafından denetlenmekte; bu denetimlerde tespit edilen aksaklıkların giderilmesi hususu Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünce sürekli olarak takip edilmektedir.

Adlî denetim kapsamında, ceza infaz kurumları, 16/05/2001 tarihli ve 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanunu ile oluşturulan infaz hâkimleri tarafından denetlenmektedir. Hükümlü ve tutuklular, cezanın infazına veya kurumdaki yaşam koşullarına ilişkin şikâyetleri nedeniyle infaz hâkimine şikâyet başvurusunda bulunabilmekte; infaz hâkiminin kararına karşı da ağır ceza mahkemesine itiraz edebilmektedir. Bu şekilde kurumların bütün işlem ve faaliyetleri yargı

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

denetiminden geçirilebilmektedir.

Sivil toplum örgütlerinin denetimi kapsamında, 14/06/2001 tarihli ve 4681 sayılı Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri İzleme Kurulları Kanunu hükümleri gereğince oluşturulan ve halen 130 ağır ceza merkezinde faaliyet gösteren izleme kurulu üyeleri hâkim ve Cumhuriyet savcılarından oluşan adli yargı adalet komisyonlarınca oybirliğiyle seçilen sivil kişilerden oluşmaktadır. Bunlar da, kendi içlerinden bir üyeyi başkan olarak seçmektedirler. Anılan kurullar, 4681 sayılı Kanunun 7 nci maddesi gereğince, iki ayda en az bir kez kuruma giderek denetim faaliyetinde bulunmak zorundadırlar. İzleme kurulları, hazırlamış oldukları raporları Cumhuriyet başsavcılığına, Bakanlığımıza, Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanlığına ve görev alanına giren bir şikâyet söz konusu ise infaz hâkimliğine göndermektedirler. Sivil toplum denetimi kapsamında, Başbakanlık İnsan Hakları Başkanlığınca il ve ilçelerde sivil toplum temsilcilerinden oluşturulan il ve ilçe insan hakları kurulları da ceza infaz kurumlarını ziyaret edip denetleyebilmektedir.

Parlamento denetimi kapsamında ise Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu ya da araştırma komisyonlarının başkan ve üyeleri ceza infaz kurumlarını ziyaret ederek araştırma ve denetleme faaliyetlerinde bulunabilmektedirler.

Ayrıca, ceza infaz kurumları, Avrupa İşkenceyi Önleme Komitesi ve Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komiserliği dışında, Birleşmiş Milletler Keyfi Tutuklamalar Çalışma Grubu tarafından da denetlenmektedir.

C) Bakanlığımız Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü tarafından sürdürülen yeniden yapılanma çalışmaları kapsamında ceza infaz kurumlarında eğitim-öğretim, sosyal-kültürel ve psiko-sosyal faaliyetlerin geliştirilmesi ve değerlendirilmesi amacıyla "Standartlar Sistemi"ne geçilmiştir.

Standartlar Sistemi, ceza infaz kurumlarındaki eğitim ve iyileştirme çalışmalarının her kurum için nitelik ve sayısal olarak belirlenen esaslar çerçevesinde yapılmasını ve verimlilik esasına göre not verilerek takibini ifade etmektedir. Bu şekilde, F tipi yüksek güvenlikli kapalı ceza infaz kurumlarında gerçekleştirilen, sohbet dâhil her türlü etkinliğin takibi, denetimi, geliştirilmesi ve varsa aksaklıklarının giderilmesi için gerekli izleme sistemi oluşturulmuştur. Her infaz kurumuna ait çizelgeler üçer aylık dönemlerde yılda dört kez tanzim edilerek Bakanlığımız Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğüne gönderilmekte ve bu işle görevlendirilen bir uzman ekip tarafından değerlendirilmektedir.

D) Sağlanan bu gelişmeye rağmen, ceza infaz kurumlarında, mevzuatın yeni olmasından kaynaklanan farklı uygulamalar olabilmektedir. Bu uygulamalar sırasında hak ihlallerine yönelik ileri sürülen iddialar da derhal soruşturulmakta ve yasal gereği yapılmaktadır.

Ceza infaz kurumlarında, kötü muamele vakalarının yaşanmaması, bu tür şikâyet sebeplerinin ortadan kaldırılması için, Avrupa Birliğine katılım sürecinde mevzuatımızda köklü değişiklikler yapılmış; bu kapsamda 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 94, 95 ve 96 ncı maddelerinde "işkence", "neticesi sebebiyle ağırlaşmış işkence" ve "eziyet" suçları için ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasını da içeren hürriyeti bağlayıcı cezalar öngörülmüştür.

II- Bakanlığımız kayıtlarının incelenmesinden;

A) Ülkemizdeki toplam 367 ceza infaz kurumunda, 28/09/2009 tarihi itibarıyla, toplam kapasitenin 104.690 kişi, barındırılan hükümlü ve tutuklu sayısının 114.647 olduğu; ceza infaz kurumlarının 236'sında kapasite fazlası hükümlü ve tutuklu barındırıldığı;

Artan mevcudun karşılanması amacıyla hazırlanan ve 2009-2014 yıllarını kapsayan yatırım plânlaması uyarınca, 2014 yılı sonunda 142.099 kişilik kapasiteye ulaşılmasının hedeflendiği;

Bunun yanı sıra, sorunun kısa vadede çözümü amacıyla, atıl vaziyetteki kamuya ait

T.C.
ADALET BAKANLIğI
Kanunlar Genel M¼d¼rl¼đ¼

taşınmazların açık ceza infaz kurumuna d¼n¼řt¼r¼lmesi, mevcut kapalı ceza infaz kurumlarının emniyet sahalarına da ek bina yapılması çalışmalarına başlandığı;

B) şanlıurfa E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Birinci M¼d¼r¼ hakkında 10 şikâyet başvurusu yapıldığı; şanlıurfa Cumhuriyet Başsavcılığınca yapılan soruşturmalarda, idarî y¼nden, "disiplin cezası verilmesine yer olmadığına", adlî y¼nden ise "kovuşturmaya yer olmadığına" dair kararlar verildiğı,

Anlaşılmıştır.

Bilgilerinize arz ederim.

Sadullah ERGİN
Bakan